

021015-1

Jaký je vlastně vztah aktuální fáze určité události k ostatním fázím, jak minulým, tak teprve nastávajícím a budoucím? Stará představa, že jednotlivé fáze prostě následují po sobě, je nedostatečná, neboť ony po sobě nenásledují libovolně, jednotlivé fáze si nejsou pouze vnější, ale jsou nějak vnitřně propojeny. A právě tato vnitřní propojenost, vnitřní spojitost fází zakládá jednotu události. Už jen z tohoto úhlu se jeví onen přehnaný důraz starých řeckých (a ovšem většiny následujících) myslitelů jako nejen mylný a nedostatečný, nýbrž jako překážka každého tazání po vnitřní jednotě každého dějícího se celku. Aktuální fáze se nevyčerpává tím, že jest a čím jest, nýbrž mnohem významnější je komplexnost jejích vztahů k fázím předchozím a následným. To má své důsledky pro naše lepší porozumění oné „aktuálnosti“, jejíž aktuální jsoucnost nesmí být redukováno na její „vnější“ podobu, ale musí být pamatováno na nesrovnatelně důležitější její stránku „vnitřní“, která není součástí toho, co se „ukazuje“, nýbrž musí být přimýšlena, přikonstruována k „jevu“. Tím se opět dále ukazuje, že vnitřní a vnější stránka musí být jinak pochopena, než jak jsme zvyklí. Zejména neplatí, že vnitřní je blíže „individualitě“ události; směr „dovnitř“ sahá daleko ke kořenům, které nejsou události vlastní, podobně, jako směr „navenek“ nekončí jejím vlastním vnějškem, nýbrž přechází mimo ni, do jejího okolí, v němž jsou jiné události, disponující také svým vlastním vnějškem. Rozdíl je ovšem zásadní: zatímco ve vnějším „světě“ (spíš ovšem „osvětí“, neboť tady nesmíme předčasně objektivovat) si různé události jsou (mohou být) navzájem vnější, ve světě vnitřním jsou „přehrady“ mezi jednotlivými niternými stránkami různých událostí méně zřetelné a možná více méně skutečně rozostřené a částečně v nějaké (různé) míře polyvalentní a nejen neohrazené, ale dokonce nevyhraněné, teprve k větší vyhraněnosti se propracovávají. (Tady mám pochopitelně na mysli především niternost, spadající v jedno s tím, co přichází z budoucnosti a co se tak připravuje na svou vlastní aktualizaci; nicméně v jistém smyslu analogicky se to má i s fázemi již nastalými a aktuálně již minulými, pominulými, neboť „vzpomínání“ na ně – ať na jakékoli, sebenížší úrovni – jim nutně nějakou „niternost“ resp. přesněji „nepředmětnou stránku“ musí přisuzovat, neboť bez ní by ani vzpomínka nebyla vzpomínkou, která musí vždycky mít či dávat nějaký „smysl“; čirá „vnějšnost“ je vždycky smyslu zbavena – a proto snad ani nemůže být vskutku míněna, myšlena.) Samo pojetí „událostního dění“ musí od počátku počítat s časovostí (nejen vnější posloupností), a tedy s tímto vztahem každé aktuální fáze k fázím ještě nebo už neaktuálním; a takové neaktuální fáze, k nimž se každá aktuální fáze vztahuje, nemůžeme objektivovat, zvnějšňovat, nýbrž musíme je „mínit“ a „pojmově uchopit“ jinak, než jsme tomu běžně zvyklí a než jsme se to naučili od starých Řeků.

(Písek, 021015-1.)